

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการยอมรับการส่งเสริมโครงการ
ปลูกกระเทียมพันธุ์เมืองฝางของเกษตรกรในจังหวัดพะเยา

ชื่อผู้เขียน นายศักดิ์สิทธิ์ ชวนพงษ์พานิช

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นรินทร์ชัย พัฒนพงศ์	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กุญชร ศรีมงคล	กรรมการ
นายเกษม ศรีโยทัย	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัชฎวณ สำนะเสน	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการยอมรับการส่งเสริมการปลูกกระเทียมพันธุ์เมืองฝาง ตามโครงการปรับปรุงคุณภาพกระเทียม ปี 2536/37 ของจังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปด้านเศรษฐกิจสังคมและอื่น ๆ ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการยอมรับการปลูกกระเทียมพันธุ์เมืองฝางและปัญหาข้อเสนอแนะของเกษตรกร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือเกษตรกรผู้ปลูกฯ จาก 5 อำเภอของจังหวัดพะเยาตามบัญชี จำนวน 121 ราย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบไม่เป็นสัดส่วนและการสุ่มตัวอย่างง่าย และใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล นำมาวิเคราะห์ผลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences : SPSS/PC+ สำหรับการพิสูจน์สมมุติฐานแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มแรก ใช้ค่าถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) หาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุ ความรู้สึกถึงความเพียงพอของแรงงานในครัวเรือน ประสิทธิภาพในการปลูกกระเทียมพันธุ์เดิม ความรู้ที่ถูกต้องในการปลูกกระเทียมพันธุ์เมืองฝาง การติดต่อกับเกษตรตำบล และการใช้อำนวยของทรัพยากรแหล่งน้ำ กับการยอมรับการส่งเสริมการปลูกกระเทียมพันธุ์เมืองฝาง กลุ่มที่สอง ใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product-moment correlation Coefficient) หาความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับกับผลผลิตที่ได้และกลุ่มที่สาม ใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) หาความแตกต่างระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่มกับการยอมรับฯ

ผลการวิจัยปรากฏว่า เกษตรกรเป้าหมายมีอายุเฉลี่ยประมาณ 42.22 ปี มีประสิทธิภาพในการปลูกกระเทียมพันธุ์เดิม โดยเฉลี่ย 7.74 ปีมีการติดต่อกับเกษตรตำบลเฉลี่ย 3.20 ครั้งต่อฤดูกาลปลูก และมีพื้นที่ปลูกเฉลี่ย 2.53 งาน ผลผลิตเฉลี่ย 384.94 กิโลกรัม/ไร่ มีการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกกระเทียมพันธุ์เมืองฝางปานกลางร้อยละ 77.7

การทดสอบสมมติฐานพบว่า ความรู้ที่ถูกต้องในการปลูกกระเทียมพันธุ์เมืองฝาง การใช้อำนวยของทรัพยากรแหล่งน้ำ ความรู้สึกถึงความพอเพียงของแรงงานในครัวเรือน และประสิทธิภาพในการปลูกกระเทียมพันธุ์เดิม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการยอมรับการปลูกกระเทียมเมืองฝาง สำหรับอายุและการติดต่อกับเกษตรตำบล ไม่พบว่า มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีดังกล่าว

ความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับการส่งเสริมการปลูกกระเทียมพันธุ์เมืองฝางกับผลผลิตที่ได้พบว่า การยอมรับมีความสัมพันธ์กับผลผลิตที่ได้อย่างมีนัยสำคัญในทิศทางเดียวกัน คือ ถ้ามีการยอมรับในระดับสูงก็จะมีผลผลิตที่ได้สูงตามไปด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ยุวเกษตรกรและกลุ่มผู้ปลูกไม้โตอยู่ใน 2 กลุ่ม กับการยอมรับการส่งเสริมการปลูกกระเทียมพันธุ์เมืองฝาง สถิติที่วิเคราะห์อาจไม่เชื่อมั่นได้สัก เพราะมีกลุ่มยุวเกษตรกรเพียง 4 รายปลูกกระเทียมนี้ อย่างไรก็ตาม พบว่าการเป็นสมาชิกกลุ่มมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการยอมรับที่แตกต่างกันทั้ง 3 กลุ่ม และการเป็นสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร มีการยอมรับมากที่สุด

ปัญหาของเกษตรกรที่พบมากที่สุด คือ กระเทียมพันธุ์เมืองฝางแสดงลักษณะอาการใบเหลืองหต และฟุบ ชาดน้ำและขาดความรู้เรื่องกระเทียมพันธุ์เมืองฝาง

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้ คือ การดำเนินงานตามโครงการ ฯ ครั้งต่อไป ควรประชุมชี้แจงนโยบาย และขั้นตอนการดำเนินงานตามโครงการ ฯ พร้อมทั้งให้ความรู้เรื่องกระเทียมพันธุ์เมืองฝาง แก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องให้กระจ่าง โดยเน้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้รับผิดชอบในพื้นที่โดยตรง นอกจากนี้จัดฝึกอบรมเกษตรกร ให้มีความรู้ (เพราะเกษตรกรรู้อาจจะรับเทคโนโลยีมากขึ้นตามไปด้วย) รวมทั้งพิจารณาแหล่งน้ำ แรงงาน และประสบการณ์ในการปลูกกระเทียมพันธุ์เดิมของเกษตรกรด้วย

Thesis Title : Some Factors Affecting Farmers' Adoption of
Muangfang Garlic Variety Extension Program
in Phayao Province

Author : Mr. Saksit Chuanpongpanit

M.Sc.(Agriculture) : Agricultural Extension

Examination Committee :

Assist Prof. Dr Narinchai Patanapongsa Chairman

Assist Prof. Katin Srimongkol Member

Mr.Kasem Sriyotai Member

Assist Prof. Runjuan Sanasen Member

Abstract

The objectives of the research work entitled "Some Factors Affecting Farmers' Adoption of Muangfang Garlic Variety Extension Program in Phayao Province" were to study the general basic characteristic of farmers, factors affecting the adoption of recommended technologies in Muang Fang Garlic cultivation and also problems and suggestion concerning their farms.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

Data was collected from 121 Farmers in 5 Districts of Phayao Province. Nonproportional stratified sampling and simple random sampling were used and the data was analysed by the use of percentage, minimum, maximum and means for presenting basic general characteristics of farmers. Hypothesis testing was divided into 3 groups, as follow :

Firstly, multiple regression analysis was performed between farmer' adoption and age, labour, experience of farmer growing native garlic varieties, corrected knowledge in Muang Fang Garlic, contacting with agricultural extension officers, and sufficient water resource. Secondly Pearson product-moment correlation coefficient was employed to find out relationship between adoption and yield earned. And thirdly one-way ANOVA was used to find out the difference of adoption of technology and membership of various group of farmers.

The results of the study were that by average the farmers were 42.22 year old, experienced in native garlic growing 7.74 years, contacted with sub-district extension agent 3.20 times per crop season, area planted per farm was 2.53 gnan (1/4 rai), average yield was 384.94 kg/rai. The average adoption of Muang Fang Garlic variety at medium level was 77.7%

Hypotheses testing between independent variable and dependent variable found that there were significant relationship between adoption of technology and perceived of sufficient labour in the household, experience in growing native garlic, sufficient of water resource, and knowledge of growing Muang Fang Garlic.

There was also positive correlation between adoption score and yield received. That is the more adoption score the farmer get the higher yield the farmers received.

Tested of different among three groups and adoption of technology have to be interpreted cautiously since only 4 cases were random from youth (4-II) group. And these three groups were found differently in their adoption.

Problems the farmers faced the most were about the yellow leaves of garlic and fallen down of leaves, insufficient of water and lack of knowledge of cultivation of this variety of garlic.

The researcher suggested that in extension program the policy and knowledge of this technology should be explained to extension workers involved. There was a great need to train the farmers who participate in the program. Care should be taken to another 3 factors which are sufficient of water resource, perceived enough labor and more experiences in growing native garlic.